

ทางสายกลางในศาสนาอิสลามคืออะไร ?

นำเสนอเมื่อ : 16 พ.ย. 2552

ทางสายกลางในศาสนาอิสลามคืออะไร ?

ใครศึกษาอัลกุรอานต้องตระหนักดีว่าศาสนาอิสลามให้ทางนำอันเป็นสายกลางระหว่างความยากลำบากกับความพลอยปละละเลย ซึ่งแนวกลางนี้คือความง่ายความสะดวกในการดำรงชีวิตและปฏิบัติศาสนกิจ ดังที่อัลลอฮฺ ชุบฮานะฮฺวะตะอะลา ได้ตรัสไว้ว่า
“และเราได้ทำให้พวกเขาเป็นประชาชาติกลาง” (ซูเราะฮฺอัลบะเกาะเราะฮฺ อายะฮฺที่ 142)

เจตนารมณ์ของหลักการอัลอิสลามคือให้มุสลิมดำรงชีวิตด้วยหลักการอิสลามโดยไม่มี ความลำบาก ในซูเราะฮฺอัลบะเกาะเราะฮฺ อายะฮฺ 185 อัลลอฮฺตรัสไว้ว่า
“

อัลลอฮฺทรงประสงค์ให้พวกเขามีความสะดวกและมิตรทรงประสงค์ให้พวกเขาประสบความสำเร็จ” และในซูเราะฮฺอันนิซาอฺ อายะฮฺ 28
“อัลลอฮฺทรงประสงค์ให้ลดลง (ความลำบาก) แก่พวกเขา”
และในซูเราะฮฺอัลมาอิดะฮฺ อายะฮฺที่ 6
“อัลลอฮฺมิทรงประสงค์ให้พวกเขามีความลำบาก” ในซูเราะฮฺอัลฮัจญ์ อายะฮฺ 78
“และพระองค์มิทรงทำให้ในศาสนามีความลำบากกับพวกเขา”

ในพจนานุกรมของท่านนบีมุฮัมมัด คืออัลลิลลอฮฺอะลียะฮฺวะซัลลัม ก็มีการยืนยันในเจตนารมณ์นี้ ดังที่ปรากฏในหะดีษบันทึกโดยบุคอรีย ท่านนบีกล่าวไว้ว่า
“จงทำ (เรื่องศาสนา) ให้ง่าย และอย่าทำ (เรื่องศาสนา) ให้ยาก” และในการบันทึกของท่านอิมามบุคอรีย

รายงานโดยท่านหญิงอาอิชะฮ์ รุอฎิยัลลอฮูอันฮา กล่าวว่า
“เมื่อท่านนบีมุฮัมมัด ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม
อนุญาตให้เลือกระหว่างสองประการ ก็ยอมจะเลือกสิ่งที่สะดวกกว่า
เว้นแต่ (สิ่งที่ สะดวกกว่า) จะเป็นการผิด
หากเป็นการผิดก็จะเป็นผู้ห่างไกลที่สุดจากมัน”
และในการบันทึกของท่านอิมามบุคอรีเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่อาหรับ(ชนบท)คนหนึ่ง
ปีศาจวะไนมีสยิดและศอฮาบะฮ์ได้ประณาม แต่ท่านนบี
ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม ได้กล่าวว่า
“ปล่อยเขาและจงเอาภาชนะที่มีน้ำมาเท
แท้จริงพวกท่านถูกส่งมา(ให้เทศนา)เป็นผู้อำนวยความสะดวก
มิได้ถูกส่งมาเพื่อสร้างความลำบาก”

ใครที่ศึกษาบทบัญญัติอัลอิสลามย่อมมีความเข้าใจว่าความสะดวกที่อัลอิสลามเอื้อ
อำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ศรัทธา
แม้ว่าจะเป็นกรอบที่ชัดเจนแต่ก็ต้องอยู่ในกรอบแห่งหลักการของอัลอิสลามด้วย
กล่าวคือ ถ้าเป็นความสะดวกก็จำเป็นต้องมีขออนุโลมในหลักการของอัลอิสลาม
มิใช่เพียงเป็นทัศนคติหรือการตีความหลักฐานโดยไร้เหตุผล
เพราะท่านหญิงอาอิชะฮ์ รุอฎิยัลลอฮูอันฮา
ได้ยืนยันว่าทางเลือกของท่านนบีคือสิ่งที่มีความสะดวกแต่ต้องไม่ผิดหลักการ

บางคนอาจเข้าใจว่าความสะดวกที่ศาสนาอิสลามอำนวยความสะดวกให้แก่มุกละฟีน(ผู้ปฏิบัติ
บัญญัติ) คือการเลือกแนวทางที่สะดวก
แม้ว่าจะเป็นสิ่งที่ขัดกับหลักการก็ตาม
ในวงนักวิชาการก็มีบางคนที่เข้าใจแนวทางนี้อย่างคลาดเคลื่อนจนกระทั่งส่งผล
ให้มีทัศนคติอนุโลมให้ประพฤตีสั่งที่ผิดต่อหลักการ เช่น ไซริบาอ(ดอกเบี๋ย) สูบบุหรื
โกนเครา ฟังเพลง ประปนระหว่างผู้หญิงผู้ชายในกิจกรรม และอื่นๆ
ซึ่งขออ้างที่มักจะได้ยินจากนักวิชาการกลุ่มนี้คือ
อิสลามเป็นศาสนาที่สะดวกงายดาย
แต่กลุ่มนี้ลืมไปว่าสิ่งที่ศาสนาบัญญัติไว้อย่างชัดเจนโดยมีหลักฐานที่ประจักษ์แจ้ง
นั่นคือความสะดวกสำหรับมุกละฟีน(ผู้ปฏิบัติบัญญัติ) กล่าวคือ
ใครแสวงหาความสะดวกก็ต้องตระหนักว่า
สิ่งที่ศาสนาได้บัญญัติไว้นั้นคือความสะดวก มิใช่ความสะดวกที่ตนต้องการ
หรือกระแสนิยมของสังคมเรียกร้อง
หรือพฤติกรรมที่ถูกละเมิดมาจนกระทั่งลบล้างไม่ได้

จึงต้องหาทางออกโดยอ้างความสะดวกความง่ายของศาสนา ดังนั้น
ใครที่เข้าใจเหตุผลข้างต้นก็จะเข้าใจว่า
การห้ามริบอา (ดอกเบีย) นั้นคือความสะดวก
การห้ามฟังเพลงและดนตรีนั้นคือความสะดวก
และการคลุมหิญาบ(จะปิดหน้าหรือไม่ปิดหน้าแต่ต้องตรงกับหลักการ)นั้น
คือความสะดวก เช่นนี้เป็นต้น

นักวิชาการทั้งในกลุ่มประเทศอาหรับและในประเทศไทยบางท่านที่แสดงตนเป็น
นักวิชาการที่อยู่ในทางสายกลาง
โดยตีความว่าไม่ใช่หัวรุนแรงและไม่ใช่มุสลิมปล่อยปละละเลย
สังคมบางกลุ่มจึงเข้าใจว่า
ใครที่ยึดมั่นกับสิ่งที่เป็นหลักการของอัลอิสลามถึงแม้ว่าจะถูกต้องแต่ถ้าส่วนมาก
ในสังคมรับไม่ได้ (เช่น การปิดหน้าสำหรับมุสลิมะฮ์)
ก็จะเชื่อว่ากลุ่มเหล่านี้(ผู้ยึดมั่น)เป็นพวกหัวรุนแรงหรือเคร่งครัดเกินเหตุ
จึงทำให้สังคมมองกลุ่มเหล่านี้ในแง่ต่ำหั้นและไม่พอใจ
ผลที่ปรากฏเกิดจากคำแนะนำของนักวิชาการที่ไม่ทำความเข้าใจอย่างรอบคอบ
อยากยกตัวอย่างให้ผู้อ่านเข้าใจในเหตุการณ์ปัจจุบันนี้
คือนักวิชาการศาสนาในประเทศอาหรับที่มีชื่อเสียงและถือเป็นนักวิชาการที่ได้รับ
บการยกย่องว่า พัตวาของท่านเป็นพัตวาที่อยู่ในทางสายกลางคือ เชคยูซุฟ
ก็อรฎอวีย ท่านเป็นผู้ที่มีบทบาทในการเผยแพร่ศาสนาและต่อสู้เพื่อสังคม
แต่นักวิชาการในโลกมุสลิมได้ตำหนิแนวทางเข้าใจศาสนาของท่าน
เพราะพัตวาของท่านมักจะเป็นพัตวาที่หาทางออกให้กับประชาชนอย่างเดียวโดย
ไม่คำนึงถึงหลักฐานที่ถูกต้อง ท่านเชคยูซุฟ ก็อรฎอวีย
ก็มีพัตวาที่แปลกประหลาดเช่น
อนุโลมให้มุสลิมที่อยู่ในยุโรปจ่ายเงินด้วยดอกเบียเพื่อซื้อบ้านส่วนตัว,
พัตวาอนุโลมให้ฟังเพลงฟังดนตรีโดยกล่าวหาผู้ห้ามว่าเป็นพวกหัวรุนแรง,
พัตวาอนุโลมให้มีการปะปนระหว่างผู้หญิงผู้ชายในกิจกรรม,
พัตวาอนุโลมให้มุสลิมในสหรัฐอเมริกาที่เป็นทหารรวมมือถล่มประเทศมุสลิม
เช่นอัฟกานิสถาน เป็นต้น เชคก็อรฎอวียมีเหตุผลเสมอในพัตวาดังกล่าวคือ
เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่มุสลิม(ผู้ปฏิบัติบทบัญญัติ)
ทั้งๆที่เรื่องห้ามริบอา ห้ามฟังดนตรี ห้ามปะปนผู้หญิงกับผู้ชาย
และห้ามรวมมือกับศัตรูเพื่อถล่มมุสลิมนั้น มีตัวบทที่ชัดเจน
ซึ่งพัตวาของเชคก็อรฎอวีย นอกจากขัดกับตัวบทแล้ว
ก็ยังสวนทางกับพัตวาคณะอุละมาอ์ส่วนมากทั่วโลกมุสลิม

แนวทางของเชคยูซุฟ กือรฎอวียู กำลังถูกเผยแพร่ในประเทศไทย เพื่อเป็นแนวทางในการทำความเข้าใจและตีความบทบัญญัติของอิสลาม จึงส่งผลให้นักวิชาการบางท่านที่ไม่รอบคอบกว้างขวางในการศึกษาและตรวจสอบ หลงกับแนวทางนี้ ทำให้สังคมมุสลิมในประเทศไทยได้รับความสับสนจากฟัตวาแปลกประหลาดเช่นนี้

ปฏิเสธไม่ได้ว่า เชคยูซุฟ กือรฎอวียู เป็นนักต่อสู้ และเผยแพร่ อิสลามมานานพอสมควร และท่านมีอุดมการณ์และความหวังใจต่อประชาชาติอย่างหนักแน่นพอสมควร ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่นักวิชาการบางท่านที่ติดตามแนวทางของ เชคยูซุฟ กือรฎอวียู ในประเทศไทยก็มีเช่นเดียวกัน แต่คุณลักษณะนี้ไม่เพียงพอที่จะให้นักต่อสู้เพื่ออิสลามนั้นบรรลุเป้าหมายหน้าชาวยังเป็นความคิดที่ อาจสร้างความสับสน และอาจสร้างความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนต่อหลักการอิสลามด้วย

นักวิชาการกลุ่มนี้สื่อให้ประชาชนเข้าใจว่าเรื่องความเคร่งครัดเป็นเรื่องส่วนตัว(เช่น การปิดหน้าสำหรับมุสลิมะฮฺ และการปะปนระหว่างหญิงชายในกิจกรรมนักศึกษา เป็นต้น) โดยไม่ควรถิ่นำเรื่องความเคร่งครัดส่วนตัวมาเป็นกฎเกณฑ์ในการทำงานต่อสู้อาญิ ลียะฮฺ ประชาชนจึงต้องเข้าใจว่าเรื่องปิดหน้านั้นเป็นเรื่องส่วนตัวไม่ใช่เรื่องศาสนา เพราะยังไม่มีใครเข้าใจว่าการปิดหน้าสำหรับมุสลิมะฮฺหรือการแยกระหว่างผู้หญิงกับผู้ชายในกิจกรรมนักศึกษาจะขัดกับการตอสูรระบอบอาญิ ลียะฮฺได้อย่างไร แทนที่จะต้องสนับสนุนผู้เคร่งครัดในหลักการเพื่อเป็นตัวอย่างเป็นแบบฉบับอันดีงาม กลับเป็นผู้ให้เหตุผลที่ทำให้อะฮฺลาม(ชาวบ้านทั่วไป)มองผู้เคร่งครัดว่าเป็นพวกหัวรุนแรงหรือประพฤตินิสัยที่ไม่ดี

การปิดหน้าไม่เคยเป็นอุปสรรคในการทำงานศาสนา ท่านหญิงอาอิชะฮฺ ภรรยาท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม แม่จะปิดหน้าแต่ท่านก็มีบทบาทสูงมากในการให้ความรู้ให้คำแนะนำแก่กระทั่งกับผู้ปกครองระดับคอลีฟะฮฺ ปัจจุบันนี้ในประเทศไทยหลายประเทศมีมุสลิมะฮฺที่เป็นแพทย์ วิศวกร นักวิเคราะห์ นักเขียน และนักเคลื่อนไหวที่ปิดหน้า

แต่ก็ไม่ได้สร้างความลำบากแก่มุสลิมะฮ์ในการต่อสู้ญายิลียะฮ์แต่อย่างใด

การเอาใจประชาชนในเรื่องศาสนาเป็นแนวทางที่ไม่ถูกต้อง และไม่ได้ผลที่ต้องการ

เพราะประชาชนจะเคยชินกับฟัตวาที่ง่ายสะดวกโดยไม่ผูกพันกับหลักการและตัวบทที่ถูกต้อง

ในที่สุดท้ายถ้ามีฟัตวาได้ยึดมั่นในความถูกต้อง(แต่ลำบากในการปฏิบัติ)ก็จะถูกต่อต้านจากประชาชน เพราะเขาใจกันแล้วว่าศาสนาไม่มีความลำบากแต่อย่างใด เซคก็อรรฆอวียะฮ์เคยให้ฟัตวาเกี่ยวกับการบอญาคอตสินคาศ์ตริฮ์อิสลาม แต่ฟัตวานี้ถูกต่อต้าน เพราะไม่ตรงกับอารมณ์ความต้องการของประชาชนทั่วไป และเซคก็อรรฆอวียะฮ์ก็ไม่สามารถเปลี่ยนฟัตวานี้เพราะเป็นอุดมการณ์ของท่าน ซึ่งผลปรากฏคือความเข้าใจที่สับสนวาทกลองอิสลามมีความลำบากหรือไม่

อันที่จริงปัญหานี้ควรจะเป็นปัญหาที่ต้องปรึกษาระหว่างนักวิชาการ แต่เนื่องจากว่าแนวคิดนี้ถูกเผยแพร่ทั้งทางอินเตอร์เน็ตและสื่อมวลชนโดยมีผู้สนับสนุนและเห็นด้วย

จึงจำเป็นต่องสร้างความเข้าใจกับพี่น้องมุสลิมในสังคมของเรา

เจตนาารมณ์ของผู้เขียนบทความนี้คือ

ต้องการให้นักวิชาการและประชาชนตระหนักว่าหลักการอิสลามที่ถูกต้อง ย่อมมีความสะดวกในตัวมัน

และความสะดวกมิใช่กิเลสหรือความเข้าใจส่วนตัวที่จะนำมาเป็นบรรทัดฐานในการเลือกทัศนะหรือตีความตัวบท

และเป้าหมายของอิสลามคือยกระดับของประชาชนให้มีประสิทธิภาพและความตระหนักในหลักการและตัวบท

มิใช่ตีความหลักการกับตัวบทให้ตกไปอยู่กับความต้องการของประชาชน ไม่เช่นนั้นแล้วหลักการอิสลามทุกประการจะถูกยกเลิก หรือเปลี่ยนแปลง

หรือยกเลิก โดยใช้เหตุผลข้างต้น

ในที่สุดท้ายนี้ผู้เขียนเรียกร้องให้นักวิชาการที่มีความคิดเช่นนี้ให้เป็นผู้สร้างความสะดวกกับผู้เคร่งครัด อย่าสร้างความลำบากกับคนเคร่งครัดในหลักการ

เพราะศาสนาอิสลามเป็นศาสนาที่ง่ายสะดวกมิใช่หรือ ?